

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Nepřímé pachatelství
Autor : Tereza Kolářiková
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Oponent: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.
Rozsah práce: 62 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce: 4.1. 2019

1. Charakteristika tématu:

Téma nepřímého pachatelství se u nás někdy implicitně odvíjí jako typická „učebnicová materie“ – fenomén, který sice má své pevné místo ve výkladu trestního práva na vysokých školách, v aplikační praxi se však příliš nevyskytuje. Jde však o téma velmi vhodné ke zpracování pro nadané posluchače s hlubším zájmem o trestněprávní exegezi. Umožňuje totiž uplatnit nadstandardní znalosti obecných institutů trestního práva i vyvinutější smysl pro výklad trestněprávních norem, včetně obtížnějších nuancí. Diplomantka Tereza Kolářiková tyto schopnosti v předložené práci vysokou měrou prokázala. Její práce nabízí mimo jiné zasvěcenou srovnávací a historickou perspektivu.

2. Hodnocení po obsahové a formální stránce:

Práce diplomantky Terezie Kolářikové má relativně jednoduchou, ale logickou vnitřní systematiku. Výklad se plynule rozvíjí od základního vymezení pojmu nepřímého pachatelství k detailnímu rozboru zvláštních konstelací v českém i německém právu. Autorka je s to velmi zdatně konstruovat různé typologie případů podle srozumitelných kritérií. V jedné části práce předkládá taxonomii důvodů neodpovědnosti živého nástroje. Posléze vhodně vybírá zvláštní typy deliktů, kde otázka nepřímého pachatelství vzbuzuje teoretické pochybnosti nebo působí aplikační obtíže. Jsou rozebrány tzv. vlastnoruční trestné činy, omisivní delikty a pojednáno je rovněž o vztahu nepřímého pachatelství k účastenství. Ve velmi zdařilých kapitolách autorka přibližuje právně historický vývoj institutu nepřímého pachatelství a na závěr pak připojuje exkurz o nepřímém pachatelství v německém právu.

Předložená práce není pouhou kompilací z použité literatury, nýbrž obsahuje četné vlastní poznatky, samostatné úvahy a postřehy autorky, která se obtížnému tématu odevzdala s velkým soustředěním a pilí. Přínosná je např. úvaha posluchačky o tom, jak mají být posuzovány případy tzv. vis absoluta, kdy „živý nástroj“ v trestněprávním smyslu nejedná (např. mu je pachatelem násilím vedena ruka). Diplomantka se kloní k závěru, že tu jde o pachatelství přímé (tzv. vlastnoruční jednání osoby, která na „živý nástroj“ působí). Velmi podrobně jsou promyšleny styčné body s problematikou okolností vylučujících protiprávnost (včetně těch jen zřídka diskutovaných, jako je oprávněné použití zbraně a přípustné riziko). Kandidátka tu konstruuje řadu vlastních hypotetických příkladů, zatímco jiné modelové situace přejímá od citovaných autorů. Všimá si nesnází, které v českém trestním právu způsobuje absence omluvné krajní nouze a nutné

obrany. Diplomantku velmi zaujala hypotetická kombinace problému nepřímého pachatelství a svolení poškozeného, resp. její rozlišení od případů skutkového omylu na straně živého nástroje. V této souvislosti zmiňuje i otázku souhlasu pacienta s lékařskými zákroky. Následuje zasvěcený výklad o problému zločinných rozkazů, křivých udání a justičních vražd, kde autorka prokazuje velmi solidní rozhled i po mimotrestních předpisech. Diplomantka se nevyhnula ani složitým otázkám souběžné odpovědnosti nepřímého pachatele a živého nástroje. Zde vyzdvihuje situace, kdy nepřímý pachatel úmyslně zneužívá k dosažení svých cílů osoby, jež nejedená v úmyslu nebo z pohnutky, které předpokládá skutková podstata trestného činu.

Práce je na velmi dobré úrovni, pokud jde o využití analytické a komparativní metody; čerpá z širokého okruhu monografických studií a příruček, včetně velkého počtu náročných odborných textů v němčině. Lze říci, že předložená diplomová práce je ukázkou dobrého využití studijního pobytu v SRN v rámci programu ERASMUS. Autorka vystupuje při formulaci svých závěrů sebevědomě a samostatně. Dává najevo dobré pochopení i velmi složitých teoretických problémů v německé doktríně. Po stránce formální je práce bezvadná, rozsáhlý poznámkový aparát je veden korektně (včetně citací ze zahraniční judikatury). Rovněž stylistická úroveň práce je velmi dobrá.

3. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

Navrhuji, aby diplomantka při ústní obhajobě velmi stručně shrnula rozdíly mezi českým a německým pojetím nepřímého pachatelství. Na základě svých poznatků se dále může vyjádřit k otázce, zda je proti živému nástroji přípustná nutná obrana.

Diplomantka také může právně posoudit následující případ: Dospělý navedl dvanáctiletého chlapce, aby vyšplhal na balkon rodinného domu a odcizil tam určitou věc. Chlapec se však při pokusu vyšplhat zřítíl a těžce se zranil. Dospělý ponechal chlapce jeho osudu. Co když by dospělý chlapce nenavedl, ale odkoupil by od něj kradenou věc?

4. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 8. ledna 2019

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

vedoucí diplomové práce